

Norsk Industris høringsinnspill til Stortinget – Energiloven (utenlandskonsesjon)

Norsk Industri representerer landets industribedrifter, herunder prosessindustrien. Prosessindustrien utgjør samlet Norges største kraftforbruker, med et årlig forbruk på rundt 35 TWh – en tredjedel av totalt forbruk. Industrien er kraftintensiv, og kraftkostnader utgjør dermed en høy andel av bransjens kostnader i tillegg til å påvirke global konkurranseevne.

Norsk Industris synspunkter, gjengitt i dette notatet, gjenspeiler de som ble gitt i vårt høringsinnspill til Olje- og Energidepartementet den 8. januar i år. Vår innstilling til Prop 98L er således den samme som til høringsbrevet fra departementet av 9. november 2015.

Norsk Industri vil påpeke at investeringer i utenlandskabler er omfattende investeringer som vil gi store samfunnsøkonomiske ringvirkninger, hvorav noen vil kunne ha negative konsekvenser for landets industribedrifter. Slik lovforslaget er utformet vil private kabler trolig medføre økte nettkostnader for norske industribedrifter i forhold til kabler investert av Statnett.

Så lenge Norge og Norden har et overskudd på kraft så vil utenlandskabler mest sannsynlig heve norske kraftpriser, og vil dermed kunne svekke industriens konkurranseevne. Norsk Industri er opptatt av kraftoverskuddet skal legge grunnlaget for videreutvikling av industrien i Norge.

En åpning for privat eierskap i utenlandskabler må utformes på en slik måte at samfunnets ressurser fortsatt utnyttes optimalt og at risikoen og alle kostnader ved utbygging tilfaller utbygger og ikke forbruker. Vi har således følgende merknader:

- Statnett har besluttet etablering av to utenlandskabler til henholdsvis Tyskland og Storbritannia, hver med en kapasitet på 1 400 MW. Statnett anbefaler at det høstes god erfaring fra disse kablene før ytterligere kabler tildeles konsesjon. Denne formuleringen støttes av OED og gjengis i Energimeldingen. Vi støtter Statnetts og OEDs synspunkt og legger til grunn at Statnetts prosjekter må ha vært i drift i noen år før det tildeles konsesjon til eventuelle ytterligere kabler.
- I tillegg til Statnetts prosjekter så bygges også utenlandskabler fra Sverige og Danmark.
- Statnett er den samfunnsaktøren med best erfaring og forutsetning for å planlegge for, investere i og drifte utenlandskabler. Statnetts rolle i forbindelse med utredning – og konsesjonsprosessen må derfor tydeliggjøres, og det er viktig at Statnett er en sentral premissgiver i en tidlig fase av prosjektet. Dette inkluderer planlegging og konsekvensutredning av innenlandske netttiltak og tilknytningspunkt for en utenlandskabel, systemmessig analyse, hvordan kabelkapasiteten skal forvaltes, og hva den samfunnsøkonomiske analysen skal inneholde. Statnetts analyser bør også være offentlig tilgjengelig. Kostnaden ved bruk av Statnetts ressurser i denne prosessen må dekkes av prosjekteier.

- Private kabeleiere må ta full risiko og bære alle kostnader knyttet til kabelbygging. Dette omfatter investerings- og driftskostnader knyttet til selve kabelen og anleggsbidrag må vurderes som aktuelt for nødvendige innenlandske nettførsterkninger.
- En privat utenlandskabel vil inngå som en del av transmisjonsnettet, og kabeleier må tariffes av transmisjonsnettet for sin tilknytning og bruk basert på kostnader og nytte for transmisjonsnettet. Industribedrifter skal ikke påføres økonomisk risiko og økte tariffer ved tilknytning av private kabler. Industrien er ikke skjermet i tariffingen slik kraftproduksjon er.
- Konesjoner til private kabler må forutsette robust bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsomhet. Samfunnsøkonomiske analyser må omfatte påvirkning av industriens konkurranseevne. Private aktører må kunne fremvise *minst like god* samfunnsøkonomi i sine prosjekter som Statnett ville gjort.
- EU-regelverket favoriserer et system der systemsoperatører eier og drifter utenlandskabler. Regelverket kan gi særtillatelse til private aktører *med forbehold* i tilfeller der systemsoperatører ikke evner å investere i utenlandskabler med betydelig samfunnsøkonomisk nytteverdi. I Norge har Statnett evnen til å investere i tilstrekkelig kapasitet, samt at Norge har av den største utvekslingskapasiteten i forhold til installert kapasitet i Europa, slik at behovet ikke er der.
- Konkurransetilsynet har gitt uttrykk for at produsenters mulighet, som kabeleiere, til å påvirke pris og kraftflyt kan være problematisk. En slik agering må etter Norsk Industri syn unngås, og vi understreker at utenlandskabler må driftes som en del av transmisjonsnettet og at eiere skal la kraftflyten bestemmes av markedsmessige prinsipper innenfor den myndighetsregulering som gjelder for kraftutveksling, der altså markedspriser skal avgjøre flyten på kabelen.
- I lovproposisjonen uttaler departementet at kabel i hovedsak skal benyttes til elspot og intradag handel. De reguleringer for handelsløsning og drift som gjelder for Statnett må også gjelde for private kabler. En må sikre at kraftflyten følger markedsprisene og at kabeleier ikke kan påvirke kraftflyten direkte.
- Jf. endringsforslag §4-2 tredje punkt så ser vi ingen grunn til at informasjonsplikten til OED skal fjernes. Vi mener størst mulig grad av transparens er viktig i alle saker som omfatter betydelige investeringer i nye utenlandsforbindelser og samfunnsinteresser. Med dagens teknologi utgjør en kabel 1 400 MW, noe som utgjør et betydelig energianlegg i det norske kraftsystemet.